

The Effectiveness of Early Prevention Policies Among Adolescents in the Benefits of Drug Abuse

Shahzad Broumand Jazi *

Assistant Professor of Economics, Applied Economics, Economic Research Institute, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Abstract

In the rational choice model, the individual decides to use drugs after calculating their cost-benefit. However, since using drugs involves economic and health costs, public policies are being implemented by adolescents to prevent the experience and consumption of these drugs. As at present, these policies are primarily based on tax increases, consumption restrictions or warning advertisements about the dangers associated by using these substances. In other words, the purpose of these policies is to increase the costs imposed on the consumer, and the pleasure of consumption. However, today these policies are trying to reverse the rising trend in using drugs among adolescents. In this article, we emphasize the importance of pleasure from using drugs, and in particular the expected pleasure and real pleasure at first use. To this end, we use a theoretical framework for adolescent drug experience to define new ways to adopt public policies related to the primary prevention of using drugs. In particular, we identify, evaluate, and promote alternative activities for drug use: sports and creative activities, entertainment, and more.

Keywords: Teenagers, Drugs, Entertainment, Prevention, Public Policies, Drug Benefits, Drug Economics, Microeconomics, Cost- Benefit Analysis.

JEL Classification: D01, D04, D09, D61, H00, H41, H51, H53.

* Corresponding Author: shbroumand@atu.ac.ir

How to Cite: Broumand Jazi, S. (2021). The Effectiveness of Early Prevention Policies Among Adolescents in the Benefits of Drug Abuse. *Journal of Economic Research*, 80 (21), 111 -140.

اثر بخشی سیاست های پیشگیری اولیه در بین نوجوانان با لحاظ مزایا و لذت ناشی از مصرف مواد مخدر

شهادت برومند جزئی * استادیار، گروه اقتصاد کاربردی، پژوهشکده اقتصاد، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

در الگوی انتخاب عقلانی، فرد پس از محاسبه هزینه-فایده مواد مخدر تصمیم به مصرف می گیرد. از آنجا که مصرف مواد مخدر هزینه های اقتصادی و درمانی دربر دارد، سیاست های عمومی برای جلوگیری از تجربه و مصرف مواد مخدر اعمال می شود. همانطور که در حال حاضر، این سیاست ها براساس افزایش مالیات، تبلیغات هشداردهنده در مورد خطرات مرتبط با مصرف و ایجاد محدودیت اعمال می شود. به عبارت دیگر، هدف این سیاست ها افزایش هزینه های تحمیل شده به مصرف کننده و لذت ناشی از مصرف است. امروزه این سیاست ها در تلاش است تا روند صعودی مصرف مواد مخدر در نوجوانان را معکوس کند. این مقاله به روش مروری-تحلیلی به مرور مبانی نظری موجود پرداخته و با بهره مندی از تحلیل آمار مرتبط علمی که توسط صاحب نظران ارائه شده به دنبال یافتن راهکار علمی برای موضوع مورد تحقیق است. همچنین لذت واقعی و لذت مورد انتظار توسط نوجوانان مورد تحلیل قرار می گیرد. برای این منظور، از یک چارچوب نظری-تجربی برای تعریف و پیشنهاد شیوه های جدید اتخاذ سیاست های پیشگیری اولیه در مورد مصرف مواد مخدر در رده سنی نوجوانان استفاده می شود. در ادامه این نوشتار به شناسایی و اهمیت ترویج فعالیت های جایگزین مصرف مواد مخدر (همچون فعالیت های ورزشی، نوآورانه، سرگرمی و تفریح و...) پرداخته شده است.

کلیدواژه ها: نوجوانان، مواد مخدر، سرگرمی، پیشگیری، سیاست های عمومی، مزایای مواد مخدر، اقتصاد مواد مخدر، اقتصاد خرد، تحلیل هزینه-فایده.

طبقه بندی JEL: H00, H41, H51, H53, D01, D04, D09, D61

۱. مقدمه

مواد مخدر مورد استفاده را می‌توان به دو دسته: مواد مخدر قانونی و مواد مخدر غیرقانونی تقسیم کرد (کوپ^۱، ۲۰۱۴) در ایران، دخانیات (سیگار و تنباکو) مواد مخدر قانونی و انواع فرآورده‌های گیاهی خشخاش، شاهدانه، کوکا و ترکیبات شیمیایی و همچنین مشروبات الکلی مواد مخدر غیرقانونی محسوب می‌شوند (برومند، ۱۳۹۹). مصرف الکل در ایران به دلایل شرعی ماده مخدر غیرقانونی محسوب می‌شود و در سایر کشورها ماده مخدر قانونی به‌شمار می‌رود (کوپ، ۲۰۱۱).

در ایران، ۳ هزار و ۶۰۰ دانش‌آموز پرخطر و در معرض خطر شناسایی شدند (ستاد مبارزه با مواد مخدر، ۱۳۹۶). همچنین میانگین سن شروع مصرف مواد مخدر در کشور ۲۴/۳ است و میانگین سن شروع مصرف مواد در مردان در گروه سنی ۱۵ تا ۲۹ سال ۱۹/۱ سال و در زنان ۲۰/۳ سال است (روشن‌پژوه، ۱۳۹۴). در ایران حدود ۵۵ میلیارد نخ سیگار مصرف می‌شود که علاوه بر هزینه‌های مستقیم موجب صرف هزینه حدود ۳۰ میلیارد تومان برای درمان بیمارهای ناشی از سیگار می‌شود (ابریشمی، ۱۳۹۷). براساس برآوردهای بانک جهانی و سازمان بهداشت جهانی، دولت و مردم ایران دو برابر هزینه مصرف سیگار را صرف هزینه بیماری‌های ناشی از دخانیات می‌کنند که حداقل رقمی برابر ۳۰ میلیارد تومان است (ابریشمی، ۱۳۹۷).

میزان شیوع مصرف سیگار ۱۹/۸ درصد در کشور است (۳۵/۱ درصد در بین مردان و ۴/۷ درصد در بین زنان)؛ در گروه سنی ۱۵-۲۹ سال ۲۷/۷ درصد از مردان و ۳/۲ درصد از زنان در طول عمر خود سیگار مصرف کرده‌اند. در گروه سنی ۳۰-۴۵ سال، ۳۹/۳ درصد از مردان و ۳/۶ درصد از زنان مصرف سیگار داشتند. همچنین میانگین سن شروع مصرف سیگار در ایران ۱۹/۹ سال و میانگین تعداد نخ‌های مصرف روزانه سیگار در کشور ۱۳/۰ نخ است (روشن‌پژوه، ۱۳۹۴).

میزان شیوع مصرف قلیان در طول عمر در کشور ۲۲/۸۱ درصد و میانگین تعداد دفعات مصرف قلیان در هفته در کشور ۳/۲۲ مرتبه است (روشن‌پژوه، ۱۳۹۴).

میزان شیوع مصرف مشروبات الکلی ۱۱/۷ درصد است که ۶/۷ درصد از افراد در گروه سنی ۱۵-۲۹ سال از مشروبات الکلی مصرف می‌کنند. میانگین سن شروع مصرف مشروبات

1- Kopp, P.

الکلی در کشور ۲۰/۳ سال است. میانگین سن شروع مصرف مشروبات الکلی در مردان در گروه سنی ۱۵ تا ۲۹ سال ۱۷/۷ و در زنان ۲۰/۸ سال است (روشن‌پژوه، ۱۳۹۴).

افزایش در روی آوری به مصرف مواد مخدر که باعث مرگ‌ومیر افراد می‌شود، ما را به پرسش از علت انگیزه افراد و به خصوص نوجوانان به مصرف مواد مخدر وامی‌دارد. برای پاسخ به این سوال از ادبیات اقتصادی سنتی براساس نظریه گری بکر^۱، استفاده می‌کنیم که معتقد بر منطقی و عقلایی افراد است و آن‌ها با مقایسه هزینه‌ها و منافع ناشی از مصرف مواد مخدر مبادرت به انتخاب مصرف می‌کنند. در این تجزیه و تحلیل فرد قیمت کامل مواد مخدر را در نظر می‌گیرد، این قیمت شامل مجموع قیمت پرداخت شده برای تهیه محصول، هزینه احتمالی مجازات‌های کیفری در صورت دستگیری، هزینه‌های مربوط به بهداشت و سلامت و مدت زمانی که صرف خرید مواد مخدر می‌شود، است. منافع حاصل از مصرف نیز شامل مطلوبیت و رضایتمندی است که فرد از مصرف مواد به دست می‌آورد. اگر در سطح انفرادی مصرف مواد مخدر نتیجه یک انتخاب فردی است در سطح جامعه، هزینه تحمیل شده به جامعه بیشتر از رضایت مصرف‌کنندگان از مصرف مواد مخدر است (برومند، ۱۳۹۴). بنابراین، کاهش مصرف مواد مخدر یک چالش عمده اجتماعی، پزشکی و اقتصادی است. براساس چارچوب نظری بکر، مصرف مواد مخدر یک تابع نزولی از قیمت کامل مواد مخدر است و بر این مبنا سیاست‌های عمومی پیشگیری متعددی برای جلوگیری از افزایش مصرف اتخاذ می‌شوند.

هدف این مقاله لحاظ لذت و به طور گسترده‌تر منافع ناشی از مصرف مواد مخدر است که می‌تواند به عنوان بخشی جدایی ناپذیر از سیاست‌های عمومی، ابزارهای جدیدی برای پیشگیری از مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان و همچنین پیشنهادهایی برای کاهش محدودیت‌های موجود در سیاست‌های در حال اجرا، ارائه دهد.

این مطالعه در ابتدا، محدودیت‌های فعلی در سیاست‌های عمومی را برجسته می‌کند؛ سپس در مرحله دوم، هدف ما پیشنهاد سیاستی جدید برای افرادی است که لذت ناشی از مصرف مواد مخدر را به پیامدهای منفی آن ترجیح می‌دهند. البته انگیزه اکثر افراد از مصرف

1- Becker, G. S.

مواد مخدر لذت ناشی از آن است. این موضوع باید در اتخاذ سیاست‌های عمومی پیشگیری مورد توجه قرار گیرد (مورل^۱، ۲۰۰۵).

در این مقاله از بین روش‌های مختلف روش‌شناسی تحقیق در پژوهش‌های علمی امروزه در دنیا از روش مروری-تحلیلی استفاده می‌شود. در این روش محقق با مروری بر مبانی نظری موجود و تحلیل آمار مرتبط علمی که توسط صاحب نظران ارائه شده است، بهره مند شده و به دنبال یافتن یک راهکار علمی و بهینه برای موضوع مورد تحقیق خود است.

ساختار مقاله پیش رو به این شرح است: در بخش دوم، ادبیات موضوع و چارچوب نظری و تجربی مصرف مواد مخدر بررسی می‌شود و آنگاه با استفاده از یک مدل نظری، اهرم‌های عملیاتی مختلف که سیاست‌های عمومی می‌توانند اعمال کنند مورد تحلیل قرار می‌گیرد. در بخش سوم در نظر است خلاصه‌ای از سیاست‌های پیشگیری جاری در امر مبارزه با مواد مخدر در ایران ارائه شود و محدودیت‌های آن‌ها مورد بازنگری قرار گیرد. در بخش چهارم با توجه به محدودیت‌های موجود در اجرای سیاست‌های عمومی، پیشنهاداتی در مورد سیاست‌های عمومی در امر مبارزه با مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان ارائه خواهد شد. بخش پنجم نیز به جمع‌بندی و نتیجه‌گیری اختصاص دارد.

۲. ادبیات و چارچوب نظری و تجربی مصرف مواد مخدر

آگاهی افراد از عوارض جسمی، روانی، اجتماعی مواد مخدر و یا درمان بیماری‌های جسمی یا روانی که می‌توانند عاملی برای گرایش به مصرف مواد مخدر باشند (ستاد مبارزه با مواد مخدر، ۱۳۸۹).

اتیل^۲ دو ابزار سیاست عمومی پیشگیرانه برای کاهش مصرف مواد مخدر پیشنهاد می‌کند^۳: ابزار اقتصاد کلان و ابزار اقتصاد خرد. ابزار اقتصاد کلان افزایش هزینه مواد مخدر برای نوجوانان از طریق اقدامات قانونی در قالب اعمال مالیات بر مصرف و محدودیت‌ها یا ممنوعیت مصرف را پیشنهاد می‌کند. ابزار اقتصاد خرد براساس این واقعیت است که نوجوانان اطلاعات لازم در مورد ریسک و خطرات ناشی از مصرف مواد مخدر را ندارند.

1- Morel, A.

2- Etile, F.

۳- در طول این مقاله تحلیل ما فقط روی مواد مخدر غیرقانونی است.

بنابراین، اجرای برنامه‌هایی برای بهبود کیفیت اطلاعات جهت جلوگیری از مصرف مواد مخدر توسط نوجوانان توصیه می‌شود.

در حال حاضر سیاست‌های عمومی با هدف افزایش هزینه مصرف مواد مخدر و قیمت کامل، اتخاذ می‌شوند (برومند، ۱۳۹۹). یک سیاست کار آمد باید اهداف مناسبی (مصرف در حد صفر یا کاهش هزینه‌های اجتماعی) را دربر داشته باشد، بهترین ابزار را انتخاب کند و بتواند با استفاده آگاهانه، آن‌ها را به نحو مطلوبی با یکدیگر ترکیب کند (برومند، ۱۳۹۹). هزینه‌های اجتماعی عبارتند از پیامدهای جانبی منفی ناشی از مصرف مواد مخدر و شامل تمامی نتایج زیان‌بار و منفی مصرف و خرید و فروش مواد مخدر؛ مانند: بیماری، مرگ و میر، خشونت، هزینه‌های زندان، هزینه‌های مراقبت و سرکوبی و... می‌شود (برومند، ۱۳۹۹).

شاید بیان این مطلب که مواد مخدر دارای اثرات مفید نیز هستند، مخالف عقیده عموم باشد. تحلیل‌های اقتصادی مانع از آن است که بتوان دیدگاهی اخلاقی نسبت به مزایای مصرف مواد مخدر داشت. خودروها باعث آلودگی هوا می‌شوند، اما حمل و نقل را نیز انجام می‌دهند. میزان سودمندی آن‌ها به وسیله افکار عمومی سنجیده نمی‌شود، بلکه به وسیله ارزشی که افراد برای استفاده از آن حاضر به پرداخت هستند، ملاک قرار می‌گیرد. این مطلب درباره مواد مخدر نیز صادق است؛ بنابراین، ممنوعیت یک ماده مخدر دلیل قانع‌کننده‌ای نیست که نتوان سودمندی آن را اندازه گرفت.

از آنجایی که مصرف کانابیس^۱ در ایران و فرانسه ممنوع، اما در اسپانیا و هلند مجاز است؛ یا مصرف الکل در اکثر کشورهای جهان آزاد است، اما در برخی از کشورهای مسلمان ممنوع است. بنابراین، قوانین تغییر پذیرند.

برای شناخت تراز هزینه-فایده یک ماده مخدر کافی است که پیامدهای جانبی منفی منتج از آن را که به وسیله هزینه‌های اجتماعی اندازه گیری می‌شود را با فواید آن که به وسیله مازاد مصرف‌کننده اندازه گیری می‌شود، مقایسه کرد. تفاوت بین این دو خالص، هزینه‌های اجتماعی ناشی از مواد مخدر است (برومند، ۱۳۹۹).

1- Cannabis

کانابیس همان گیاه شاهدانه است. ماری جوانا و حشیش از مشتقات آن هستند. نام‌های عامیانه مشتقات کانابیس، ماری جوانا (گراس، علف، بنگ، دوا و...)، حشیش، روغن حشیش (روغن علف، روغن عسل) و چرس است. کانابیس گیاه بومی خاص استوایی و آب و هوای معتدل است که با استفاده از جهش ژنتیکی آن را به صورت قدرتمندتر کشت می‌کنند.

تمرکز بر هزینه‌ها، دو مشکل عمده ایجاد می‌کند؛ نخست، به بخشی دیگر از انتخاب نوجوانان؛ یعنی منافع ناشی از مصرف توجه بسیار کمی می‌شود. در نتیجه، سیاست‌ها، خود را از بخشی از ابزارهای موثر محروم می‌کنند. دوم، به نظر می‌رسد که سیاست‌های عمومی با هدف افزایش هزینه‌های مصرف مواد مخدر به دلیل استفاده‌های مکرر از آن‌ها اثربخشی خود را از دست داده و ناکارآمد شده‌اند. در نظر گرفتن منافع ناشی از مصرف مواد مخدر، همانند هزینه‌ها، باعث اتخاذ سیاست‌های عمومی مناسب‌تر برای کاهش مصرف در بین نوجوانان می‌شود.

با توجه به محدودیت‌های موجود در سیاست‌های عمومی پیشگیری اولیه، در ادامه به ارائه یک چارچوب نظری از اولین مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان می‌پردازیم. این چارچوب نظری به ما اجازه می‌دهد تا اهرم‌های اقدامات در دسترس در مورد سیاست‌های عمومی شناسایی شوند تا به وسیله آن‌ها نوجوانان را تشویق به عدم تجربه مصرف مواد مخدر کنیم.

مصرف مواد مخدر، مانند یک کالای «عادی»^۱، دارای مطلوبیت است؛ یعنی رضایت و لذت ناشی از مصرف آن منکیو^۲، (۲۰۱۲) و بر این اساس، لذت دارای دو مفهوم مکمل است: لذت ذاتی و لذت بیرونی. لذت ذاتی به عنوان یک احساس یا تجربه نا هوشیاری حاصل شده از مصرف ماده تعریف می‌شود. این موضوع نشان‌دهنده شیوه رفتار افراد با مواد مخدر است: احساسات دلپذیری که بر فیزیولوژی و یا وضعیت ذهنی تاثیر می‌گذارد. این احساسات مستقل از درک، آماده‌سازی، پیش‌بینی و مصرف مواد هستند، (هولت و ترولار^۳، ۲۰۰۸). با در نظر گرفتن سیستم پاداش، اقتصاد عصبی مصرف مواد مخدر را مشابه با لذت ذاتی می‌کند. به ویژه، لذت ناشی از ترشح دوپامین^۴ بعد از مصرف مواد، (راینسون و بریدگه^۵، ۱۹۹۳). لذت بیرونی به عنوان یک لذت مشتق شده از مصرف مواد تعریف می‌شود که مربوط به شیوه مصرف، فعالیت‌های وابسته به مصرف و شرایطی که مصرف در آن صورت گرفته است. این رویکرد که لذت را به عنوان یک لذت بیرونی مشتق شده از مصرف مواد تعریف

1- classic

2- Mankiw, N. G.

3- Holt, M. & Treloar, C.

۴- ترشح دوپامین ناشی از یک سیستم پاداش توسط مغز است. بعد از یک تجربه مثبت مانند مصرف مواد غذایی، فعالیت بدنی، مصرف مواد مخدر،..... دوپامین ترشح می‌شود.

5- Robinson, T. E. & Berridge, K. C.

می‌کند به ویژه در جامعه‌شناسی کلاسیک مواد مخدر، برای شاهدانه توسط هوارد بکر^۱ (۱۹۵۳) توسعه یافته است.

قبل از اعمال سیاست‌های عمومی، لازم است مواردی مانند: انتظارات، انگیزه‌ها و انتخاب‌هایی که افراد را در معرض خطر مصرف مواد مخدر می‌دهد، مدنظر قرار گیرند (پارکت^۲، ۱۹۹۸). با این حال، لذت حاصل از مواد مخدر به نظر می‌رسد یکی از انگیزه‌های اصلی برای مصرف مواد است (بنت^۳، ۱۹۸۶ و چابرو و همکاران^۴، ۲۰۰۲). در واقع، مصرف‌کنندگان مواد مخدر جوان معمولاً لذت را به عنوان عامل تعیین‌کننده انگیزه برای مصرف خود اعلام می‌کنند (برومند، ۱۳۸۵).

در یک پژوهش نیوبری-بریش، وایت و کمالی^۵ (۲۰۰۰) سبک زندگی یک گروه ۱۹۴ نفره از دانشجویان پزشکی سال اول پس از ورود به دانشگاه نیوکاسل مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که ۹۲ درصد از دانشجویان (دختر و پسر) لذت را به عنوان دلیل اصلی مصرف الکل ذکر کرده‌اند. همچنین برای مصرف دخانیات (سیگار) ۸۳ درصد دانشجویان پسر و ۶۲ درصد دانشجویان دختر و برای مواد مخدر غیرقانونی ۶۳ درصد از دانشجویان پسر و ۵۰ درصد از دانشجویان دختر آن را مصرف کرده‌اند.

چابرو و همکاران^۶ (۲۰۰۲) از طریق نظرسنجی از ۲۸۵ دانش‌آموز دبیرستانی، مصرف کانابیس و علائم اعتیاد ناشی از آن را بررسی کردند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که مصرف کانابیس در میان نوجوانان به علت لذت آن است. علاوه بر این، نتیجه مطالعه می‌چود^۷ و همکاران (۲۰۰۳) نشان می‌دهد ۶۱ درصد از دانش‌آموزان به دست آوردن احساسات مثبت (لذت، کاهش استرس، آرامش و...) ناشی از مصرف مخدر را انگیزه مصرف خود اعلام کرده‌اند. در نهایت، عواملی مانند تجربه لذت حاصل از مصرف سایر مواد مخدر مشابه مانند مصرف الکل و دخانیات در نگرش جوانان نسبت به مصرف مواد مخدر موثر است (پرتی و لسلیام، ۱۹۹۶).

-
- 1- Becker, H. S.
 - 2- Parquet, P. J.
 - 3- Bennett, T.
 - 4- Chabrol, H., et. al
 - 5- Newbury-Birch, D., et. al
 - 6- Chabrol, H., et al
 - 7- Mihchaud, C., et. al
 - 8- De Peretti, C. & et Leselbaum, N.

مطالعه لذت ناشی از مصرف مواد مخدر، موضوعی است که کمتر در تجزیه و تحلیل‌های اقتصادی مصرف مواد مورد بحث قرار می‌گیرد در حالی که لحاظ آن ضروری به نظر می‌رسد. به طور حتم، درک بهتر انتظارات، انگیزه‌ها و دلایل مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان می‌تواند منجر به اتخاذ سیاست‌های پیشگیرانه مناسب‌تر شود (سریانو^۱، ۱۹۹۵) و (مورل، ۲۰۰۷). در واقع، سیاست‌های پیشگیری نباید فقط بر پیامدهای منفی مصرف مواد مخدر تاکید داشته باشند، بلکه باید تجزیه و تحلیل منافع ناشی از مصرف نیز مدنظر قرار گیرد، همانگونه که مصرف‌کنندگان آن را درک می‌کنند.

۱-۲. بازدهی نهایی سیاست‌های عمومی مبارزه با مواد مخدر

نمودار (۱) بازدهی نهایی نزولی سیاست‌های عمومی در تکرار یک پیام پیشگیرانه (از طریق تجمع آن)^۲ را در سه مرحله متمایز نشان می‌دهد. در این چارچوب، بازدهی نهایی مبارزه با مصرف مواد مخدر به صورت کاهش تعداد مصرف‌کنندگان جدید پس از اجرای سیاست‌های عمومی تعریف می‌شود، یک سیاست عمومی جدید (مرحله A) ابتدا به صورت اطلاعات جدید تعبیر می‌شود؛ همانگونه که در سال‌های ۱۹۵۰-۱۹۶۰ برای سیاست‌های آگاهی‌دهنده در مورد خطرات ناشی از مصرف دخانیات رخ داد (گودو^۳، ۲۰۰۹)؛ افزایش بی سابقه مالیات و محدودیت مصرف. این مرحله، دارای بازدهی نهایی مثبت، موثر و ماندگار در امر مبارزه با مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان است و مخاطبان فزاینده و گسترده‌ای را دربر می‌گیرد. پس از آن استفاده مکرر از پیام‌های پیشگیرانه (مرحله B) به بی‌اثری پیام می‌انجامد و منجر به بازدهی نهایی مثبت، اما نزولی می‌شود. مبارزه با مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان نیازمند منابعی بیشتر برای اطلاع‌رسانی بهتر به افرادی است که از قبل اطلاعات اولیه را در اختیار دارند. قرار دادن مواد مخدر در دسته مواد خطرناک یا ممنوع می‌تواند برای نوجوانان میل به سرپیچی و تخلف از قانون را تشدید کند (تایمن^۴، ۱۹۸۵). هنگامی که سیاست عمومی اثر خود را از دست می‌دهد؛ یعنی که مخاطب جدیدی را جذب نمی‌کند.

1- Soariano

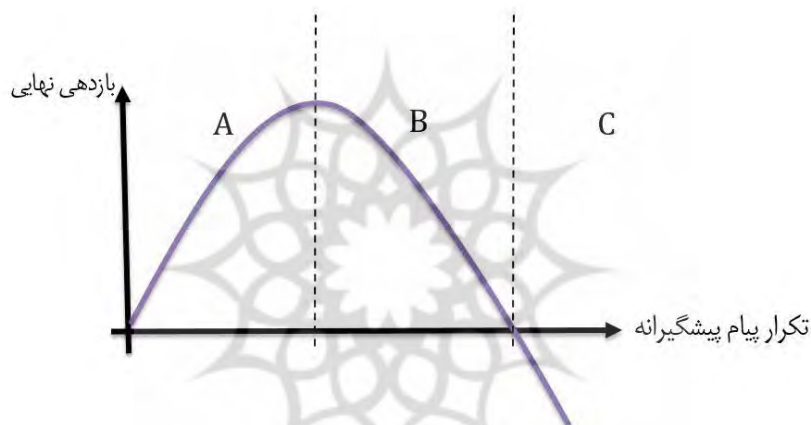
۳- در اینجا موضوع مهم تکرار پیام است از هر رسانه‌ای که باشد. بنابراین، پیام‌های متقاعدکننده روی پاکت‌های سیگار و ممنوعیت‌های قانونی برای مصرف و فروش دخانیات نشان‌دهنده تکرار یک پیام پیشگیرانه است.

3- Godeau, E.

4- Tiemann, A. R. & Tiemann, J. J.

کند و افراد از قبل مطلع شده از دریافت این پیام اشباع می‌شوند و سیاست عمومی دارای اثر سوء و منفی می‌شود (مرحله C). تمایل به سرپیچی و تخلف به اثر پیشگیرانه سیاست‌های عمومی غلبه کرده و منجر به بازدهی نهایی منفی و مخرب در امر پیشگیری می‌شود. در این زمینه هرگونه سیاست عمومی جدید از همان نوع مخرب و بی‌اثر خواهد بود در جایی که هر چه منابع تخصیص یافته در این خصوص بیشتر شوند، تعداد نوجوانان مصرف‌کننده مواد مخدر بیشتر می‌شود. در این مرحله، ضروری است که سیاست‌های عمومی جدید که حاوی اطلاعات نو هستند، اتخاذ شوند.

نمودار ۱. بازدهی نهایی بر حسب تکرار پیام پیشگیرانه

نمودار (۱)، سیاست‌های افزایش قیمت پولی مواد مخدر را نیز نشان می‌دهد. در واقع، اگر نوجوانان به بازار غیرقانونی و قاچاق مواد مخدر راه یابند، افزایش قیمت دخانیات تاثیری بر کاهش مصرف آن نخواهد داشت، بن‌اخضر (۲۰۰۰). در این حالت، سیاست عمومی نمی‌تواند تعداد مصرف‌کنندگان جدید را کاهش دهد و مصرف‌کنندگان دخانیات در معرض خطرات بیشتر سلامت قرار می‌گیرند؛ زیرا آن‌ها از مواد غیراستاندارد ارزان‌تر برای جبران افزایش قیمت استفاده می‌کنند. این موضوع اثرات منفی سیاست افزایش قیمت را نشان می‌دهد (مرحله C).

در ایران، سیاست‌های عمومی مبارزه با مواد مخدر از چندین دهه گذشته، افزایش قیمت کامل مواد مخدر را اجرا می‌کند: افزایش قیمت، محدودیت و ممنوعیت مصرف و انتقال

اطلاعات در مورد خطرات ناشی از مواد مخدر. براساس نظر اتیل (۲۰۰۶)، «سیاست‌های عمومی سنتی به محدودیت خود رسیده‌اند». آنچه مسلم است، سیاست‌های عمومی مورد اجرا در ایران توانایی ماندن در فاز A را ندارند و اتخاذ سیاست‌های عمومی نوآورانه جهت مبارزه با مصرف مخدر لازم و ضروری به نظر می‌رسد. سیاست‌های عمومی با اثربخشی بیشتر و با هزینه کمتر ضرورت دارند.

۲-۲. یک مدل تجربی برای مصرف مواد مخدر

پاکولا^۱ با در نظر گرفتن همزمان رویکرد بکرین در مورد عقلایی بودن افراد و از دست دادن اثر بخشی سیاست‌های عمومی در روش افزایش قیمت کامل مواد مخدر، لذت ناشی از مصرف مواد مخدر را به عنوان یکی از متغیرها به مدل اضافه کرد. پاکولا (۱۹۹۸) در تجزیه و تحلیل مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان، از یک مدل ایستا استفاده کرده است. این نوع از مدل سازی با این واقعیت که نوجوانان فقط حال و آینده بسیار نزدیک را مد نظر قرار می‌دهند، توجیه می‌شود و بنابراین، آن‌ها بیشتر سعی می‌کنند مطلوبیت آنی خود را حداکثر کنند تا تابع مطلوبیت مجموع زندگی خود (بکر، گراسمن و مارفی^۲، ۱۹۹۹). از آنجایی که ما نیز در تحلیل خود تجربه مصرف مواد مخدر را لحاظ می‌کنیم، ترکیب اعتیادآور براساس تعریف در نظر گرفته نمی‌شود. در این چارچوب نظری، نوجوان مطلوبیت خود را که بستگی به مصرف مواد مخدر (M) و یک کالای مصرفی مرکب دیگری غیر از مواد مخدر (Z) دارد، حداکثر می‌کند. فرض می‌شود مطلوبیت نوجوان قابل تفکیک بین مصرف مواد مخدر و سایر کالاهاست به طوری که حداکثرسازی با شرط محدودیت بودجه به صورت رابطه (۱) خواهد بود.

$$\max_{(z,m)} u(z) + bV(M)$$

$$\text{S. t. } R = Z + P_M$$

$$z > 0, M = 0$$

(۱)

1- Pacula, R. L.

2- Becker, G. S., et. al

است، P_M قیمت کامل مواد مخدر^۱ و قیمت کالای مرکب واحد فرض می‌شود. در مطالعه اولین تجربه مصرف (b) دارای اهمیت خاص است. پاکولا (۱۹۹۸) در مطالعه خود عوامل فردی تاثیرگذار بر مطلوبیت نهایی مصرف مواد مخدر را مدنظر قرار داد. در مورد تجربه مواد مخدر در میان نوجوانان، بیشتر تحریف‌های فردی در ادراک مطلوبیت نهایی حاصل از مواد مخدر مدنظر است و از آنجایی که اولین دفعه مصرف است، مطلوبیت مصرف مواد مخدر با درک پیشین از (b) که هر نوجوان از مصرف دارد، متعادل می‌شود.

$$b = G(\alpha, \varepsilon) \quad (2)$$

با $\frac{\delta G}{\delta \alpha} > 0$ و $\frac{\delta G}{\delta \varepsilon} > 0$ رابطه (۲) فرض می‌کند که تحریف در مطلوبیت نهایی اساساً بستگی به ۲ عامل دارد: لذت از تخلف و سرپیچی (α) و تحریف در درک لذت حاصل از مصرف مواد مخدر (ε). پارامتر α نشان‌دهنده میل به خطر؛ یعنی تمایل به تخلف و سرپیچی است^۲ (اگر $\alpha > 0$ یا $\alpha = 0$). در نهایت، ادراک از لذت می‌تواند تشدید شود ($\varepsilon > 0$) یا برعکس کاهش یابد ($\varepsilon < 0$). نوجوانی که هنوز تجربه مواد مخدر را ندارد، این ادراک می‌تواند از اطلاعات داده شده توسط منابع رسمی و یا نزدیکان باشد. شرایط کان-تاکر^۳ که از حل رابطه (۱) حاصل می‌شود، عبارت است از (رابطه (۳)):

$$\frac{\delta u}{\delta z} - \lambda = 0, b \left[\frac{\delta V}{\delta M} \right] - \lambda P_M = 0 \quad (3)$$

۱- برای پاکولا (۱۹۹۸)، P_M قیمت پرداخت شده برای خرید مواد مخدر است. برای ما، P_M قیمت کامل؛ یعنی مجموع قیمت پرداخت شده برای خرید مواد، هزینه احتمالی مجازات کیفری، هزینه احتمالی مشکلات مربوط به بهداشت و سلامت و زمان صرف شده برای تهیه مواد مخدر است. بنابراین، خطرات ناشی از دستگیری و مجازات در قیمت کامل مواد مخدر در نظر گرفته شده است.

۲- ریسک را می‌توان به عنوان تخطی از قوانین، مقررات و هنجارها تلقی کرد که توسط جامعه، خانواده و یا فرهنگ، ارتکاب می‌شود و بیشتر می‌توان آن را انحراف از معیار تعبیر کرد.

شرط مرتبه اول برای مصرف مواد مخدر، نامساوی است؛ زیرا قابل تصور است که نوجوان کالای مرکب را بدون مصرف مواد مخدر مصرف کند. اگر نوجوان مواد مخدر را تجربه کند (رابطه (۴)):

$$b \left[\frac{\frac{\delta V}{\delta M}}{\frac{\delta u}{\delta z}} \right] > P_M \quad (۴)$$

براساس رابطه‌های (۲) و (۴)، رابطه (۵) را خواهیم داشت:

$$\left[\frac{\frac{\delta V}{\delta M}}{\frac{\delta u}{\delta z}} \right] > \frac{P_M}{G(\alpha, \epsilon)} \quad (۵)$$

نابرابری در رابطه (۵) شرایط شروع به مصرف مواد مخدر را نشان می‌دهد. نوجوان به مصرف مواد مخدر گرایش پیدا می‌کند، اگر منافع آن بیشتر از هزینه‌ها باشد. سمت راست نابرابری (۵) نشان‌دهنده سیاست‌های عمومی سنتی است که هدف آن افزایش هزینه‌های مواد مخدر از طریق قیمت مواد مخدر (P_M) است که با درک هر نوجوان از مصرف مواد مخدر تعدیل می‌شود، $G(\alpha, \epsilon)$ (تمایل به تخلف و لذتی که از مواد مخدر به دست می‌آورد). طرف چپ ترجیحات نسبی از مواد مخدر را نشان می‌دهد؛ یعنی نسبت بین مطلوبیت نهایی مصرف مواد مخدر و مصرف کالای ترکیبی. بنابراین، سیاست عمومی اهرم‌های مختلفی را برای مبارزه با مصرف مواد مخدر در اختیار دارد: افزایش هزینه‌ها یا کاهش مزایای مصرف.

۲-۳. تحلیل اهرم‌های عملیاتی سیاست‌های عمومی

هدف سیاست‌های عمومی پیشگیری اولیه دستیابی به یک شوک خارجی است تا به وسیله آن ترجیحات نوجوانان را بتواند تغییر دهد و بدین وسیله از مصرف مواد مخدر جلوگیری

کند (کوپ و فنوگلیو^۱، ۲۰۰۲). هدف این سیاست‌ها اجتناب از پیامدهای بین فردی^۲ (که مصرف‌کنندگان مواد مخدر بر خود تحمیل می‌کنند) و فرافردی (که مصرف‌کنندگان مواد مخدر بر جامعه تحمیل می‌کنند) است، ایتل (۲۰۰۴) و گروبر و کوسزگی^۳ (۲۰۰۰) در جست‌وجوی تعیین حداکثر رضایت نوجوانان از مصرف مواد غیر اعتیادآور با درآمد معین هستند. هدف دولت‌ها جلوگیری از تجربه نوجوانان به مصرف مواد مخدر است و برای این منظور اهرم‌های مختلفی در اختیار دارند.

۲-۳-۱. اعمال شوک بر هزینه‌های مصرف مواد مخدر ($\Delta P_M > 0$).

با توجه به بازدهی نهایی سیاست‌های دولتی (نمودار (۱)) ایجاد شوک بر قیمت‌های کامل می‌تواند اثرات متفاوتی را با فرض میل به خلاف داشته باشد. در مرحله A، سیاست افزایش قیمت کامل (برای مثال انتقال اطلاعات در مورد خطرات ناشی از مصرف) موثر است، زیرا قیمت کامل را افزایش می‌دهد ($\Delta P_M > 0$). با این حال، از آنجا که مواد مخدر به عنوان خطرناک معرفی می‌شود، می‌تواند جذابیت مصرف را تشدید (هالت و ترلوآر^۴، ۲۰۰۸) و تمایل به خلاف ($\Delta \alpha > 0$) را افزایش می‌دهد و باعث محدود شدن اثربخشی سیاست پیشگیری می‌شود.

ورود به مرحله B منجر به اثربخشی مثبت، اما نزولی سیاست‌های عمومی می‌شود. در نهایت، قیمت کامل افزایش می‌یابد و بیشتر نوجوانان از خطرات ناشی از مصرف مواد مطلع می‌شوند. به مرور که مواد مخدر به عنوان خطرناک معرفی می‌شوند، جذابیت آن‌ها بیشتر و میل به خلاف افزایش می‌یابد. در مرحله C نمودر (۱)، نوجوانان از دریافت پیام‌های پیشگیرانه اشباع می‌شوند و هر سیاستی مشابه به افزایش قیمت کامل و همچنین انگیزه به خلاف بر سیاست پیشگیری غلبه می‌کند. از این به بعد هر سیاستی که منجر به افزایش قیمت کامل مواد مخدر شود، اثرات سوء و منفی بر مبارزه با مصرف مواد مخدر می‌گذارد. در این حالت، انگیزه‌های مربوط به خلاف بر اثرات مفید افزایش قیمت کامل غلبه می‌کند و تقاضا برای مواد مخدر افزایش می‌یابد.

1- Kopp, P. & Fenoglio, P.

2- Intrapersonal

3- Gruber, J. & Koszegi, B.

4- Holt and Treloar

۲-۳-۲. اعمال شوک بر منافع مصرف مواد مخدر

برای جلوگیری از مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان، سیاست عمومی می‌تواند تحریف احساسات نوجوانان در مورد لذت را نشانه بگیرد ($\Delta \varepsilon < 0$). هدف سیاست عمومی حذف تحریف احساس لذت ناشی از مصرف مواد مخدر است ($\varepsilon = 0$) تا جایی که آن را در حد منفی کند $\Delta \varepsilon < 0$. همچنان با هدف قرار دادن مزایای ناشی از مصرف مواد مخدر، سیاست‌های عمومی می‌توانند بر ترجیحات نسبی شوک وارد کنند

$$\left[\Delta \frac{\delta V}{\delta M} / \frac{\delta u}{\delta z} \right] < 0$$

در این چارچوب سیاست‌های عمومی، افزایش مطلوبیت نهایی مصرف کالای ترکیبی را نسبت به مطلوبیت نهایی مصرف مواد مخدر هدف قرار می‌دهند که نتیجه حاصل از آن می‌تواند برای یک نوجوان کاهش جذابیت مصرف مواد مخدر باشد. براساس چارچوب نظری که توضیح داده شد، جدول (۱) خلاصه‌ای از اثرهای سیاست‌های عمومی، براساس آنکه سیاست عمومی با هدف افزایش هزینه‌ها یا کاهش منافع است، ارائه می‌دهد.

جدول ۱. خلاصه‌ای از اثرهای سیاست‌های عمومی

کاهش منافع	افزایش هزینه‌ها
$\Delta \varepsilon < 0$: کاهش تحریف لذت	$\Delta P_M > 0$: افزایش قیمت‌های کامل، همراه با افزایش میل به تخلف ($\Delta \alpha > 0$)
$\Delta \left \frac{\partial V}{\partial M} \right / \left \frac{\partial U}{\partial M} \right < 0$: افزایش مطلوبیت مصرف کالاهای ترکیبی، نسبت به مطلوبیت نهایی مصرف مواد مخدر	

۳. سیاست‌های پیشگیری مبارزه با مواد مخدر در ایران

«پیشگیری مجموعه‌ای از اقدامات پیشگیرانه در برابر خطرات خاص و همچنین سازمان مسئول و متولی اعمال آن‌ها است» (کوستیس^۱، ۲۰۰۳) و هدف آن «کاهش کلی مصرف مواد مخدر از طریق جلوگیری از مصرف و یا ممانعت افراد از این که مصرف تفنی به مصرف مضر یا اعتیاد آور تبدیل شود»، (کوستیس، ۲۰۰۳). توجه خاص به رفتار نوجوانان ضروری است؛ زیرا پیشگیری موثرتر از زمانی است که مصرف مواد مخدر هنوز یک انتخاب اختیاری است، انتخابی که در آن اعتیاد به مواد مخدر وجود ندارد (رینا و فارلی^۲، ۲۰۰۶). برای مبارزه با مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان، سیاست‌های عمومی پیشگیری با استفاده از ابزارهای اقتصاد کلان و اقتصاد خرد به طور مشترک را پیشنهاد می‌کنند (اتیل، ۲۰۰۴ و پاسکولا و چالوپکا^۳، ۲۰۰۱).

۳-۱. سیاست‌های عمومی مبتنی بر افزایش هزینه مواد مخدر

ابزار اقتصاد کلان با هدف افزایش قیمت کامل مواد مخدر عبارت از ممنوعیت و محدودیت مصرف و همچنین افزایش قیمت مواد است. برای مواد مخدر غیرقانونی، این ابزار به شکل ممنوعیت مصرف در نظر گرفته می‌شود که هدف آن انصراف جمعیت نوجوان از مصرف است.

مصرف مواد مخدر غیرقانونی توسط قانون ممنوع و دارای مجازات است. مجازات‌های جرم از محدوده جریمه تا حبس و صرف نظر از میزان مصرف مواد مصرفی است. برای مصرف کنندگان این سرکوب، هزینه‌های احتمالی همراه با خطر مجازات کیفری ایجاد می‌کند. برای مواد مخدر قانونی، ابزار اقتصاد کلان محدودیت مصرف کننده و افزایش مالیات را پیشنهاد می‌کند (بوردیلون، بن لاکدر و سالامون^۴، ۲۰۱۲).

در ایران مصرف مواد مخدر غیرقانونی توسط قانون ممنوع شده است. براساس قانون اصلاح مبارزه با مواد مخدر و الحاق موادی به آن مصوب ۷۶/۸/۱۷، کشت خشخاش و کوکا مطلقاً و کشت شاهدانه به منظور تولید مواد مخدر، وارد کردن، ارسال، صادر کردن، تولید

1- Costes, J. M.

2- Reyna, V. F. and Farley, F.

3- Pacula, R. L. & Chaloupka, F. J.

4- Bourdillon, F., et. al

و ساخت انواع مواد مخدر، نگهداری، حمل، خرید، توزیع، اخفاء، ترانزیت، عرضه و فروش مواد مخدر، دایر کردن مکان برای مصرف، استعمال مواد مخدر به هر شکل و طریق مگر در موارد استثنای قانون... ممنوع اعلام شده است. در مورد مصرف مشروبات الکلی، بنا بر قوانین شرعی در اسلام، بعد از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷، مصرف آن مطلقاً ممنوع اعلام شد. در مورد دخانیات، بنا بر مصوبه هیات وزیران مورخ ۱۳۷۶/۸/۷ و به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، استعمال و عرضه سیگار و سایر مواد دخانی در اماکن عمومی مسقف ممنوع اعلام شد. همچنین شرکت دخانیات ایران موظف شد هشدارهای لازم مربوط به مضرات سیگار در مورد سلامتی را روی بسته‌های سیگار اعلام کند. تبلیغ و هرگونه اقدامی که منجر به تشویق عموم به مصرف دخانیات شود، ممنوع اعلام شد. از اواسط دهه ۷۰ شمسی در کشور کمیته ملی کنترل دخانیات تشکیل شد.

در سال ۱۳۷۷ سازمان جهانی بهداشت به تدوین کنوانسیون جهانی کنترل دخانیات اقدام کرد، ایران نیز از سال ۱۳۸۴ به این کنوانسیون پیوست. در سال ۱۳۸۵ قانون استعمال دخانیات در اماکن عمومی یا وسایل نقلیه عمومی موجب حکم جزای نقدی از ۵۰ هزار ریال تا ۱۰۰ هزار ریال است. سپس برای جلوگیری از گرایش نوجوانان به مواد مخدر و تجربه مصرف آن، اقتصاد خرد از ابزار افزایش قیمت کامل مواد مخدر به شیوه آگاهی‌بخشی در مورد خطرات ناشی از مصرف مواد مخدر استفاده می‌کند. به طور خاص، این ابزار قصد دارد کیفیت اطلاعات را بهبود بخشد؛ زیرا نوجوانانی که هرگز مواد مخدر را تجربه نکرده‌اند زمانی می‌توانند هزینه-فایده مواد را ارزیابی کنند که اطلاعات را از طریق رسانه‌ها یا بستگان (همسالان، خانواده‌ها و...) به دست آورند و حتی کسانی که قبلاً تجربه مصرف دارند، نمی‌توانند اطلاعات کامل داشته باشند (اتیل، ۲۰۰۲).

۲-۳. محدودیت‌های سیاست‌های عمومی مبتنی بر افزایش هزینه‌های مواد مخدر سیاست‌های عمومی در حال اجرا دارای محدودیت‌هایی است؛ نخست حداقل سن قانونی برای خرید مواد مخدر قانونی در قانون پیش‌بینی نشده است. بیشتر، مصرف مواد مخدر ابتدا به صورت رایگان از طرف یک همکار، دوست و یا یکی از اعضای خانواده پیشنهاد می‌شود (بک و همکاران^۱، ۲۰۰۷). نحوه دسترسی آسان به مواد ممنوع مانند الکل، حشیش و... نشان

1- Beck, F., et. al

می‌دهد که قوانین جاری موثر نیستند (اسپیلکا و همکاران^۱، ۲۰۰۸). همچنین آن دسته از سیاست‌هایی که هدف آن‌ها بهبود انتقال اطلاعات به نوجوانان است، گرایش به از دست دادن اثربخشی خود دارند؛ زیرا اطلاعات جدید به طور چشمگیری ضعیف و فاقد قدرت بازدارندگی است. به نظر می‌رسد نوجوانان بیش از پیش از خطرات ناشی از مصرف مواد آگاهی دارند و حتی برخی از پژوهش‌ها نشان می‌دهند که آن‌ها در برخی از موارد خطرات ناشی از استعمال دخانیات را حتی بیش از حد ارزیابی می‌کنند؛ مانند ابتلا به سرطان زبان (لوندبورگ و لیندگرن^۲، ۲۰۰۴). اگر یک نوجوان از خطرات مربوط به مواد آگاهی دارد، اما همچنان به مصرف خود ادامه می‌دهد، می‌توان متصور شد که مزایای پیش‌بینی شده از مصرف مواد بیشتر از خطرات ناشی از پیامدهای آن است، (دوپلیت، گریگنون و پیرررد^۳، ۲۰۰۲). تمرکز بر خطرات ناشی از مصرف مواد مخدر حتی می‌تواند اثرات منفی داشته باشد. در واقع، در نظر گرفتن مواد مخدر به عنوان یک ماده خطرناک می‌تواند برای نوجوانان لذت ناشی از آن را تشدید و جذاب‌تر جلوه دهد (هالت و ترلار^۴، ۲۰۰۸).

خطرپذیری، قانون‌گریزی و تخطی از استانداردها و گذار از محدودیت‌ها سه عامل تشدیدکننده مصرف مواد مخدر هستند (لوپتون^۵، ۱۹۹۹ و کوپ و سپاچ^۶، ۲۰۱۴). بنابراین، برای برخی از نوجوانان، اطلاع‌رسانی به آنها در مورد خطرات کافی نیست (کوستاس^۷، ۲۰۱۳ و میچود و همکاران^۸، ۲۰۰۳) و حتی ممکن است مشوقی برای استفاده از مواد مخدر باشد.

اثربخشی سیاست‌های پیشگیری مواد مخدر به دلیل تفسیر نادرست نوجوانان امکان دارد زیر سوال رود و در عین حال استفاده مداوم از همان ابزارها نیز به کاهش اثربخشی سیاست‌های عمومی منجر می‌شود. در خصوص کمپین‌های تبلیغاتی با هدف کاهش مصرف مواد مخدر، نتایج اکثر مطالعاتی که تاثیر این گونه کمپین‌ها را ارزیابی می‌کنند، تاثیر کم و

-
- 1- Spilka, S., et. al
 - 2- Lundborg, P. & Lindgren, B.
 - 3- Dupliet, C., et. al
 - 4- Holt, M. & Trelar, S.
 - 5- Lupton, D.
 - 6- Kopp, P. & Spach, M.
 - 7- Costes, J. M.
 - 8- Michaud, S., et. al

حتی خشتی این تبلیغات را نشان می‌دهند (سنیدر^۱ و همکاران، ۲۰۰۴) و یا حتی به دلیل استفاده مکرر، منجر به اثر منفی می‌شود (فیشبین و همکاران^۲، ۲۰۰۲ و هارنیک و همکاران^۳، ۲۰۰۸).

فارلی^۴ و همکاران (۲۰۰۵) در مورد کانابیس در سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۲ تاثیر کمپین تبلیغاتی در آمریکا را با هدف مقابله با استراتژی‌های صنعت دخانیات مورد مطالعه قرار دادند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد این کمپین در کاهش شیوع استعمال سیگار در بین نوجوانان موثر بوده است، اما اثر این کمپین فراتر از یک حد کاهش می‌یابد و بازدهی آن بی‌اثر می‌شود. این نتایج با مطالعه انجام شده توسط کولینگ، مودیل و ستونس^۵ (۲۰۱۰) که کمپین کنترل دخانیات در کالیفرنیا را ارزیابی کردند^۶، همگرا است. پژوهشگران براساس نتایج حاصل از این پژوهش، اذعان می‌کنند که فراتر از یک آستانه، اثربخشی رو به کاهش نیل می‌کند و کمپین قادر به جذب مخاطب جدید نخواهد بود. علاوه بر این، اجرای اینچنین سیاست‌های عمومی در بلندمدت به نتایج منفی و مخالف با هدف منتج می‌شود؛ مانند کمپین ملی مبارزه با مواد مخدر برای نوجوانان در ایالات متحده^۷. هارنیک و همکاران (۲۰۰۸) تاثیر این کمپین را در بین سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۴ در مورد نگرش، باورها و مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ ساله مورد مطالعه قرار دادند. با استفاده از نظرسنجی ملی در بین والدین و نوجوانان^۸، آن‌ها نشان دادند بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۴ اثربخشی کمپین ثابت باقی مانده است. برعکس، نوجوانانی که در معرض کمپین تبلیغاتی قرار گرفتند در انتهای این کمپین، بیان کردند که میل به مصرف کانابیس در آن‌ها افزایش یافته است. به همین ترتیب، محققان یک همبستگی فزاینده بین قصد عدم استفاده از کانابیس، باورها و نگرش منفی نسبت به کانابیس و فراوانی قرار گرفتن در معرض کمپین تبلیغاتی را مشاهده کردند.

- 1- Snyder, L.B., Hamilton M. A., Mitchell, E. W., Kiwanuka-Tondo, J., Flening-Milici, F. & Proctor, D.
- 2- Fishbein, M., et. al
- 3- Hornik, R.
- 4- Farrelly, M. C., et. al
- 5- Cowling, D. W., et. al
- 6- Colifornia's Tobacco Control Program
- 7- National Youth Anti_Drug Media Campaign Conduite Etats unis
- ۸- National Survey of Parents and Youth

با این وجود، این رابطه در صورت تکرار بیش از حد کمپین تبلیغاتی نتیجه معکوس خواهد داشت.

به نظر می‌رسد سیاست‌های عمومی فعلی به علت وجود اثرات خنثی و به دلیل وجود بازدهی نزولی منجر به بازدهی نهایی بیش از بیش ضعیف است.

۴. پیشنهاداتی برای سیاست‌های عمومی پیشگیری اولیه

با توجه به چارچوب نظری که ارائه شد، سیاست‌های عمومی پیشگیری دارای دو اهرم متفاوت است: افزایش هزینه‌ها یا کاهش مزایای مصرف. در حال حاضر، تنها افزایش قیمت کامل مواد مخدر اعمال می‌شود، البته این سیاست با محدودیت‌های بسیاری مواجه شده است. در این بخش از مقاله ما پیشنهاداتی در مورد یک سیاست جایگزین و تمرکز بر کاهش منافع مصرف متمرکز خواهیم شد.

۴-۱. سیاست‌های عمومی با اعمال شوک بر ترجیحات مطلق

با توجه به این موضوع که قبل از تجربه مصرف مواد مخدر، نوجوانان نمی‌دانند که آیا مصرف مواد مخدر برای آنها می‌تواند لذت بخش باشد یا نه، بنابراین، سنجش مطلوبیت موردانتظار از مصرف مواد مخدر باید تفکیک شود. مطلوبیت مورد انتظار^۱ یعنی لذتی که نوجوانان امید دارند از مصرف مواد مخدر با آگاهی از اطلاعات (مثبت یا منفی) که در اختیار دارند و انتظارات ابراز شده وی در مورد مواد مخدر به دست آورند. مطلوبیت تجربه شده^۲، لذتی است که نوجوانان پس از مصرف مواد مخدر به دست می‌آورند. کانمن، واکر و سارین^۳ (۱۹۹۷) نشان دادند که مطلوبیت تجربه شده متفاوت با مطلوبیت مورد انتظار است؛ به ویژه هنگامی که افراد پیش‌بینی درستی از تصمیم خود مبنی بر مصرف و لذت ناشی از آن ندارند. به این معنی که در مورد اولین تجربه مصرف مواد مخدر، نوجوانان احساس متعصبانه‌ای نسبت به لذت ناشی از مصرف مواد مخدر دارند و این موضوع منجر به برآورد بیش از انتظار آن‌ها از مطلوبیت مصرف مواد مخدر در مقایسه با مطلوبیت واقعی و تجربه

1- Exante

2- Expost

3- Kahneman, D., et. al

شده ($\epsilon > 0$) می‌شود. این امر باعث می‌شود که نوجوانان به تجربه بیش از حد مواد مخدر گرایش پیدا کنند.

چالش سیاست‌های عمومی پیشگیری، آگاهی دادن به نوجوانان از وجود شکاف بین لذت مورد انتظار و لذت واقعی تجربه شده از مصرف مواد مخدر ($\Delta\epsilon < 0$) است. برای اینکه لذت مورد انتظار با لذت تجربه شده مشابه باشد باید ($\epsilon = 0$) باشد؛ بنابراین، نقش سیاست‌های پیشگیری عبارت است از بین بردن این شکاف که نتیجه آن کاهش انگیزه‌های مصرف مواد مخدر خواهد بود. علاوه بر این، به منظور بازدارندگی نوجوانان از تجربه مصرف مواد مخدر، سیاست عمومی باید توانایی کاهش لذت مورد انتظار را نسبت به لذت تجربه شده ($\epsilon < 0$) داشته باشد. برای این کار ضروری است که توابع مورد استفاده در مورد مصرف مواد مخدر در بین نوجوانان برای توضیح تفاوت بین لذت مورد انتظار و لذت تجربه شده، تجزیه و تحلیل شوند.

برای نوجوانان، لذت مورد انتظار مصرف مواد مخدر بخشی از لذت بیرونی^۱ است. این امر در جشن‌ها و پارتی‌های شبانه که با مصرف مواد مخدر همراه است، قابل مشاهده است: ورود به گروه همسالان و ملاقات‌های عاشقانه ... (چاپلیر^۲، ۲۰۰۵ و پیچورت و همکاران^۳، ۲۰۱۰). در واقع برای نوجوانان، مصرف مواد مخدر، راهی است برای رفع محدودیت‌ها و رویاهای دست نیافتنی در حالت بی خود شدن از خود و... در این رابطه مطالعه، بیگو و همکاران^۴ (۲۰۱۳) نشان می‌دهد هر چه افراد بیشتر نوشابه‌های الکلی مصرف می‌کنند، جذابیت آن برای آن‌ها بیشتر می‌شود. با این حال، زمانی که قضاوت در مورد درجه جذابیت در نزد افراد به طور مستقل ارزیابی شود به نظر می‌رسد افرادی که نوشابه‌های الکلی مصرف کرده اند به صورت عینی الکل برای آن‌ها جذاب نبوده، بلکه ارزش گذاری آن‌ها از مصرف نوشابه الکلی بیش از حد بوده است (بیگو و همکاران، ۲۰۱۳).

مصرف مواد مخدر، درک افراد از جذابیت مصرف را دچار انحراف می‌کند و منشا آن را می‌توان در ناکامی‌های مواجهه با مشکلات جست‌وجو کرد که با مصرف مواد مخدر خود را رها از آن احساس می‌کنند. آن‌ها منتظر رویداد رویایی خود هستند که هرگز به آن دست

1- Extrinsic

2- Chapelier, J. B.

3- Picherot, G., et. al

4- Bègue, L., et. al

نمی‌یابند. بنابراین، لذت بیرونی ناشی از مصرف مواد متفاوت از لذت درونی مورد انتظار است.

چالش سیاست‌های عمومی این است که نشان دهند مصرف مواد مخدر نه تنها رویاها و محدودیت‌های موجود را برطرف نمی‌کند، بلکه وضعیت را خیلی وخیم‌تر نیز می‌کند. سیاست عمومی با برجسته‌سازی این شعار مردانه «نوشیدن، واقعا کمک می‌کند... اما برپایی جشن بیش از حد لذت آن را از بین می‌برد» (چاپلیر، ۲۰۰۵) به مصرف‌کنندگان بالقوه این پیام را انتقال دهد. این نوع پیام به دلیل اطلاعات جدید که در مورد مزایای مصرف دارد، دارای بازدهی نهایی بالاتری خواهد بود. علاوه بر این، این گونه پیام‌های آگاهی‌دهنده چون مواد مخدر را یک ماده خطرناک معرفی نمی‌کند؛ بنابراین، تمایل به خلاف را کاهش می‌دهد. همچنین نتایج مطالعه جانسون، فلیس و کوتلر^۱ (۲۰۰۴) نشان می‌دهد همبستگی معناداری بین اختلالات جنسی و مصرف وجود دارد. مطالعه آورسا و همکاران^۲ موید این نتیجه است که نوجوانان برای برطرف کردن موانع ذهنی خود از مواد استفاده می‌کنند، اما نتایج به دست آمده عکس آن را تایید می‌کند.

سیاست‌های عمومی پیشگیری باید ناهمگنی در نوجوانان را مورد توجه قرار دهند (اتیل، ۲۰۰۴)؛ یک کمپین پیشگیری مخاطب‌های متفاوتی دارد که باید متناسب با آن‌ها باشد. اثربخشی کمپین زمانی بیشترین بازدهی را دارد که برای نوجوانان در گروه‌های مختلف با علاقه‌مندی‌های متفاوت برگزار شود. همچنین برای سیاست عمومی پیشگیری ضروری است که پیام پیشگیری و ابزارهای اطلاع‌رسانی آن ویژه جمعیت نوجوان باشد. در غیر این صورت سیاست عمومی ممکن است به مخاطب اصلی که نوجوانان هستند، منتقل نشود و توسط آن‌ها نادیده گرفته شود و حتی ارتکاب به خلاف را تشدید کند. بنابراین، باید از رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی مورد علاقه نوجوانان و حتی از واژگان و اصطلاحات رایج و مورد استفاده در گروه سنی آن‌ها به عنوان عناصر کلیدی موفقیت برای یک کمپین موثر استفاده کرد (هورنیک و یانوو تیزیک^۳، ۲۰۰۳).

1- Johnson, S., Phelps, D.L. & Cottler, L.B.

2- Aversa

3- Hornik, R. C. & Yanovitzky, I.

۴-۲. سیاست‌های عمومی با اعمال شوک بر ترجیحات نسبی

دومین اهرم برای کاهش منافع ناشی از مصرف مواد را می‌توان در مطالعات لانکستر^۱ (۱۹۶۶) جست‌وجو کرد. وی معتقد است انتخاب نوجوان در مواجهه با مصرف مواد مخدر تابع مطلوبیتی از ویژگی‌های مواد مخدر است. برای جلوگیری نوجوانان از مصرف مواد مخدر، چالش این است که نیازهای مشخصی که منجر به مصرف می‌شود، شناسایی و سپس جایگزینی برای هر یک از آن‌ها به طور جداگانه ارائه شود. این اهرم براساس کاهش لذت

نسبی $\frac{\delta V}{\delta M} / \frac{\delta U}{\delta Z}$ است. در رابطه (۵)، ارزش داده شده به مصرف مواد مخدر تابعی از دیگر

فعالیت‌های موجود است. بنابراین، سیاست عمومی باید فعالیت‌های جانشین دیگری که باعث انصراف نوجوانان از مصرف مواد مخدر شود، ارائه دهد.

نتایج مطالعات اتکینز و همکاران^۲ (۲۰۰۲) نشان می‌دهد شرکت و صرف وقت در جلسات یک گروه سازمان یافته از عوامل مهم در مصرف دخانیات است. به طور مشابه، مطالعات مختلف نشان می‌دهند کاهش مصرف مواد مخدر می‌تواند از طریق افزایش مشارکت در فعالیت‌های جایگزین در مصرف مخدر باشد (کوری، کری و بورساری^۳، ۲۰۰۲).

پژوهش کوریا، کری و بنسون^۴ (۲۰۰۵) در یک نمونه ۱۳۳ نفری از دانش‌آموزان، رابطه بین مصرف مواد مخدر و شرکت در فعالیت‌ها بدون مصرف مواد مانند: ورزش، فعالیت‌های تفریحی و سرگرمی را مورد بررسی قرار دادند. شرکت کنندگان پرسشنامه‌ای درباره مصرف مواد مخدر و شرکت در فعالیت‌های فیزیکی بدون مصرف مواد مخدر را در دو دوره که ۲۸ روز بین آن‌ها فاصله داشت، تکمیل کردند. بین نظرسنجی اول و دوم، ۱۰۵ شرکت کننده که در ۲۸ روز اخیر نوشیدنی‌های الکلی و یا مواد مخدر مصرف کردند به صورت تصادفی در یکی از سه شرایط آزمایشگاهی «۵۰ درصد کاهش مصرف مواد مخدر»، «۵۰ درصد افزایش فعالیت‌های فیزیکی و تفریحی» و «گروه تحت کنترل» تقسیم شدند. نتایج نشان می‌دهد

1- Lancaster

2- Atkins, L. A., et. al

3- Correia, C. J., et. al

4- Benson

افرادی که برای کاهش مصرف مواد مخدر خود یا افزایش فعالیت فیزیکی و تفریحات انتخاب شدند، مصرف مواد مخدر خود را کاهش دادند. بنا بر این چالش عبارت است از شناسایی فعالیت‌هایی که مصرف مواد مخدر را کاهش می‌دهد. در این خصوص نظریه «برنامه‌های مورد دلخواه»^۱ (مک فیلامی و لوونسوهن^۲، ۱۹۸۲ و کوریا و کری^۳، ۲۰۰۲) ظرفیت شناسایی فعالیت‌های جدیدی را دارد که لذت آن‌ها ممکن است بیش از لذت مصرف مواد مخدر باشد. این نظریه پیشنهاد می‌کند فهرست خوداظهاری از افراد در مورد میزان، شدت و وضعیت آن‌ها از مصرف مواد مخدر و لذت ناشی از ۳۲۰ ماده روان‌گردان را که باعث رفتارهای نشاط‌آور و هیجانی می‌شود، تهیه شود. این روش امکان شناسایی فعالیت‌های لذت‌بخشی که نوجوانان می‌توانند بیشتر از آن استفاده کنند و جایگزین مصرف مواد مخدر باشد، معرفی می‌کند. سیاست‌های عمومی می‌توانند با الهام از این روش فعالیت‌هایی را شناسایی کنند که جایگزین مناسبی برای بعضی از ویژگی‌های مشخصی که مصرف مواد مخدر برای نوجوانان فراهم می‌کند، باشند.

مورفی، کوریا و بارنت (۲۰۰۷) تخمین می‌زنند برنامه‌های پیشگیری باید فعالیت‌های اجتماعی و تفریحی را توسعه دهند؛ فعالیت‌هایی مانند شرکت در فعالیت‌های داوطلبانه و شرکت در فعالیت‌های اجتماعی و... تا این فعالیت‌ها جایگزین مصرف مواد مخدر شوند و لذت ناشی از مصرف را نسبت به لذت سایر فعالیت‌ها کاهش دهد. بنابراین، سیاست‌هایی با هدف استفاده سیستماتیک از فعالیت‌هایی که با مصرف مواد مخدر و ویژگی‌های مشترک دارند (سلامت جسمانی و حضور در جامعه) می‌توانند بسیار موثر باشند؛ زیرا عدم استفاده از اجبار تمایل به تخلف و تخطی را از بین می‌برد. به طور خاص، تمرینات فیزیکی و ورزش به افراد امکان لذت و سرخوشی بدون استفاده از مواد مخدر می‌دهد (فرو یلیچ^۴، ۱۹۹۷) و به عنوان یک درمان بالقوه برای مصرف مواد به ویژه الکل محسوب می‌شود (راد و همکاران^۵، ۲۰۰۱).

بنابراین، جهت عدم گرایش نوجوانان به مصرف مواد مخدر، سیاست عمومی باید بعد از شناسایی بهترین جایگزین‌ها، آن‌ها را در دسترس نوجوانان قرار دهد به طوری که دسترسی

-
- 1- Pleasant Events Schedule
 - 2- Macphillamy, D. J. & Lewinsohn, P. M.
 - 3- Corria and Carey
 - 4- Froelich, J. C.
 - 5- Read, J. P., et. al

به آن‌ها ساده، همگانی و ارزان و یا حتی رایگان باشد (ورزش، تفریح، سرگرمی و...) به طوری که ضریب هزینه-فایده فعالیت‌های جایگزین بیش از مصرف مواد مخدر باشد. این گونه فعالیت‌های جایگزین باید در دوران نوجوانی در اختیار افراد قرار گیرد قبل از آن که نوجوانان مواد اعتیاد آور را تجربه کنند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

ادبیات اقتصادی متعارف (نئوکلاسیک) مصرف‌کننده مواد مخدر را یک فرد عقلایی فرض می‌کند که قبل از شروع مصرف مواد مخدر بین هزینه و فایده آن داوری می‌کند. مصرف مواد مخدر یک انتخاب فردی عقلانی است، اما هزینه‌های بسیاری به جامعه تحمیل می‌کند. براساس این دیدگاه، سیاست‌های عمومی مبارزه با مصرف مواد مخدر تاکنون اتخاذ و اجرا شده‌اند. هدف این‌گونه سیاست‌ها تغییر موازنه داوری بین هزینه و فایده و افزایش هزینه‌هاست. برای جلوگیری نوجوانان به مصرف مواد مخدر، سیاست‌های عمومی پیشگیری از ابزارهای اقتصاد خرد (اطلاعات در مورد ریسک و خطرات ناشی از مصرف مواد مخدر) و اقتصاد کلان (مالیات بر مصرف و محدودیت یا ممنوعیت مصرف) استفاده می‌کند. با این حال، این دو ابزار محدودیت‌هایی در مبارزه با مصرف مواد مخدر دارند: شروع مصرف با خرید مواد مخدر نیست، بلکه به وسیله پیشنهاد به مصرف از طرف دوستان یا آشنایان است؛ تاکید بر خطرات و یا استفاده از روش‌هایی مانند ممنوعیت مصرف می‌تواند جاذبه‌ای برای ارتکاب به تخلف و در نتیجه مصرف مواد مخدر شود. علاوه بر این، سیاست‌های عمومی مبارزه با مواد مخدر برای نوجوانان از ابزارهای مشابه در چندین دهه استفاده کرده است و به دلیل وجود بازدهی نزولی، استفاده مکرر از پیام‌های مشابه یکنواخت باعث کاهش اثر بخشی آن‌ها و حتی اثر معکوس آن‌ها شده است.

با توجه به محدودیت‌های سیاست‌های عمومی فعلی و داوری افراد بین هزینه-فایده، یک سیاست عمومی با هدف کاهش مزایای مصرف، فرصت‌های جدیدی را برای مبارزه با مصرف مواد مخدر فراهم می‌کند. مزایای ناشی از مصرف مواد مخدر در این مقاله همان لذتی (بیرونی و درونی) است که افراد با مصرف مواد به دست می‌آورند.

دو مسیر جدید از سیاست‌های عمومی قابل تصور است؛ اختلاف بین لذت مورد انتظار و لذت تجربی و نسبت مطلوبیت نهایی میان مواد مخدر و مواد غیراعتیادآور. مسیر اول این هدف را دنبال می‌کند که نشان دهد لذت مورد انتظار جوانان از مصرف مواد مخدر بسیار

کمتر از لذت حاصل از مصرف است و مصرف مواد مخدر نه تنها نمی‌تواند لذت مورد جست‌وجوی نوجوانان را برآورده کند، بلکه مضر برای آن‌ها نیز است. مسیر دوم، لذت ناشی از فعالیت‌های جایگزین و لذت آن‌ها در مقابله با مواد مخدر است. هدف این‌گونه سیاست‌ها عبارت است از شناسایی و سپس تضمین دسترسی نوجوانان به فعالیت‌های جایگزین (تفریحی و سرگرمی) مواد مخدر به طوری که نوجوانان مطلوبیت نسبی بیشتری از انجام این فعالیت‌ها نسبت به مصرف مواد مخدر به دست آورند. علاوه بر این، این دو مسیر هزینه‌هایی به مراتب کمتر از سیاست‌های عمومی پیشگیری سنتی دارند. به طور خاص، سیاست‌های عمومی پیشگیری در عصر حاضر برای نوجوانان باید از طریق رسانه‌هایی باشد که بیشتر مورد توجه و استقبال این طبقه سنی است. رسانه‌هایی مانند اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مورد علاقه نوجوانان روشی موثر برای رساندن پیام به مخاطبین خود است. علاوه بر این هزینه‌های به مراتب کمتری دارد.

برای مبارزه با مصرف مواد مخدر لازم است عواملی که منجر به مصرف می‌شوند، شناسایی شوند و سیاست‌های عمومی پیشگیری اولیه باید این عوامل را مورد توجه قرار دهند؛ از جمله اختلاف بین لذت مورد انتظار و لذت واقعی از مصرف توسط نوجوانان. به این ترتیب، این مقاله فراخوانی است برای پژوهشگران آینده که لذت مورد انتظار و لذت واقعی ناشی از مصرف نوجوانان را مورد مطالعه قرار دهند.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

ORCID

Shahzad Broumand Jazi <https://orcid.org/0000-0002-1284-402x>

منابع

ابریشمی، رامین. (۱۳۹۷) نهمین همایش داروسازی بالینی ایران و هجدهمین کنگره آسیایی داروسازی بالینی.

برومند، شهزاد. (۱۳۸۲). بررسی اقتصادی رفتار مصرف‌کنندگان مواد مخدر. *اعتیاد پژوهشی*، ۱(۴۰)، ۴۵-۷۰.

- برومند، شهزاد. (۱۳۸۲). نگاهی به قیمت و درآمد ناشی از مواد مخدر و سازماندهی جنایی آن در جهان. *رفاه اجتماعی*، ۳(۹)، ۳۰.
- برومند، شهزاد. (۱۳۸۵). اقتصاد مواد مخدر و مطالعه تطبیقی و عوامل اجتماعی گرایش به اعتیاد. طرح تحقیقاتی پژوهشکده امور اقتصادی.
- برومند، شهزاد. (۱۳۸۶). *اقتصاد مواد مخدر با رویکردی بر مبانی اقتصاد خرد*. تهران: انتشارات پژوهشکده امور اقتصادی.
- برومند، شهزاد. (۱۳۹۴). شاخص اندازه‌گیری هزینه‌های اجتماعی مواد مخدر در ایران. سلامت اجتماعی و اعتیاد، ۱(۴۶)، ۴-۳۳.
- برومند، شهزاد. (۱۳۹۹). *اقتصاد مواد مخدر*. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- ستاد مبارزه با مواد مخدر. (۱۳۸۹). درسنامه دوره آموزشی مقدماتی پیشگیری اولیه از اعتیاد- ویژه تربیت کادر متخصص، تهران، ستاد مبارزه با مواد مخدر (اداره کل فرهنگی و پیشگیری) و معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه تهران (مرکز مشاوره دانشجویی).
- روشن‌پژوه، محسن. (۱۳۹۴). پیمایش ملی خانوار در مورد شیوع مصرف مواد مخدر و روان‌گردانها در جمعیت عمومی کشور، ستاد مبارزه با مواد مخدر.
- مهدویان‌فر، مسعود، مسعودنیا، حسین، یزدانی زازرانی، محمد رضا. (۱۳۹۷). بررسی علل ناکارآمدی سیاستگذاری ایران در پیشگیری اولیه از سوء مصرف مواد مخدر. *سیاستگذاری عمومی*، ۴(۴).

References

- Atkins L. A. , Oman R. F. , Vesely S. K. , Aspy C. B. and Mcleroy K. [2002], Adolescent tobacco use : The protective effects of developmental assets, *American Journal of Health Promotion*, 16(4), p. 198-205.
- Beck F. , Godeau E. , Legleye S. et Spilka S. [2007], « Les usages de drogues des plus jeunes adolescents : données épidémiologiques», *Médecine/science*, 23(12), p. 1162-1168.
- Becker G. S. , Grossman M. and Murphy K. M. [1991], Rational Addiction and the Effect of Price on Consumption, *American Economic Review*, 81(2), p. 237-241.
- Becker H. S. [1953], Becoming a marihuana user, *American Journal of Sociology*, 59(3), p. 235-243.
- Bègue L. , Bushman B. J. , Zerhouni O. , Subra B. and Ourabah M. [2013], Beauty is in the eye of the beer holder: People who think they are drunk also think they are more attractive, *British Journal of Psychology*, 104(2), p. 225-234.
- Bennett T. [1986], A decision-making approach to opioid addiction, Cornish D. B. and Clarke R. V. , (Eds). *The Reasoning Criminal. Rational Choice Perspectives on Offending*. New York, Springer-Verlag, p. 83-102.

- Bourdillon F. , Ben Lakhdar C. et Salamon R. [2012], « Tabac : la taxation est aussi un outil de santé publique », *Revue d'Épidémiologie et de Santé Publique*, 60(2), p. 79-80.
- Chabrol H. , Massot E. , Montovany A. , Chouicha K. et Armitage J. [2002], « Mode de consommation, représentations du cannabis et dépendance : étude de 159 adolescents consommateurs », *Archives de pédiatrie*, 9(8), p. 780-788.
- Chaloupka F. [1991], Rational Addictive Behavior and Cigarette Smoking", *Journal of Political Economy*, 99(4), p. 722-742.
- Chapelier J. -B. [2005], « « La grande illusion » : fête et processus groupaux », *Adolescence*, 3(53), p. 695-708.
- Correia C. J. , Benson T. A. and Carey K. B. [2005], Decreased substance use following increases in alternative behaviors: A preliminary investigation, *Addictive Behaviors*, 30(1), p. 19-27.
- Correia C. J. , Carey K. B. and Borsari B. [2002], Measuring substance-free and substance-related reinforcement in the natural environment, *Psychology of Addictive Behaviors*, 16(1), p. 28-34.
- Costes J. M. [2013], « De la guerre à la drogue à la prévention des addictions : à quand l'ouverture de l'impossible débat ? », *Psychotropes*, 19(1), p. 9-26.
- Cowling D. W. , Modayil M. V. and Stevens C. [2010], Assessing the relationship between ad volume and awareness of a tobacco education media campaign, *Tobacco Control*, 19(Suppl. 1), p. i37-i42.
- Dupilet C. , Grignon M. et Pierrard B. [2002], *Modèles économiques et politiques de lutte contre le tabagisme*, Paris, CREDES.
- Étilé F. [2002], « La prévention du tabagisme des adolescents français », *Revue deconomie politique ; 112(1),p. 13-13.*
- Étilé F. [2004a], « Politiques publiques des drogues et modèles de dépendance », *Revue économique*, 55(4), p. 715-744.
- Étilé F. [2004b], « Les politiques publiques de prévention du tabagisme face à l'hétérogénéité des agents », *Revue économique*, 55(5), p. 947-972.
- Étilé F. [2006], « L'analyse économique des politiques publiques du tabagisme », *Psychotropes*, 12(1), p. 25-55.
- Farrelly M. C. , Davis K. C. , Haviland M. L. , Messeri P. and Heulton C. G. [2005], « Evidence of a dose-response relationship between truth antismoking ads and youth smoking prevalence, *American journal of public health*, 95(3), p. 425-431.
- Fishbein M. , Hall-Jamieson K. , Zimmer E. , Von Haeften I. and Nabi R. [2002], Avoiding the Boomerang : Testing the Relative Effectiveness of Antidrug Public Service Announcements Before a National Campaign, *American journal of public health*, 92(2), p. 238-245.
- Froelich J. C. [1997], Opioid peptides, *Alcohol Health and Research World*, 21(2), p. 132-135.
- Godeau E. [2009], « Comment le tabac est-il devenu une drogue ? » *Vingtième Siècle. Revue d'histoire*, (2), p. 105-115.
- GrubeRr, J. & Koszegi, B. (2000). Is addiction rational ? Theory and evidence, National bureau of economic research (No. w7507).

- Guérin S. , Laplanche A. , Dunant A. and Hill C. [2013], Alcohol-attributable mortality in France, *The European Journal of Public Health*, 23(4), p. 588-593.
- Hill C. [2014], *Impact de l'augmentation des prix sur la consommation de tabac*, Institut Gustave Roussy, Paris.
- Holt M. et Treloar C. [2008], Pleasure and drugs, *International Journal of Drug Policy*, 19(5), p. 349-352.
- Hornik R. , Jacobsohn L. , Orwin R. , Piesse A. and Kalton G. [2008], Effects of the national youth anti-drug media campaign on youths, *American Journal of Public Health*, 98(12), p. 2229-2236.
- Hornik R. C. and Yanovitzky I. [2003], Using theory to design evaluations of communication campaigns : The case of National Youth Anti-Drug Media Campaign, *Communication Theory*, 13(2), p. 204-224.
- Johnson S. D., Phelps D. L. & Cottler L. B. [2004], The association of sexual dysfunction and substance use among a community epidemiological sample, *Archives of Sexual Behavior*, 33(1), p. 55-63.
- Kahneman D. , Wakker P. P. and Sarin R. [1997], Back to Bentham? Explorations of experienced utility, *The Quarterly Journal of Economics*, 112(2), p. 375-406.
- Kopp P. et Fenoglio P. [2011], « Les drogues sont-elles bénéfiques pour la France ? », *Revue économique*, 62(5), p. 899-918.
- Kopp P. et Spach M. [2014], *La transgression des lois règlementant l'usage de drogues : Analyse des comportements des consommateurs et essai de vérification empirique*, Paris, Mission de recherche Droit et Justice.
- Lancaster K. [1966], A new approach to consumer theory, *Journal of Political Economy*, 74(2), p. 132-157.
- Lundborg P. and Lindgren B. [2004], Do They Know What They are Doing ? Risk Perceptions and Smoking Behaviour Among Swedish Teenagers, *The Journal of Risk and Uncertainty*, 28(3), p. 261-286.
- Lupton D. [1999], *Risk*, New York, Routledge.
- Mac phillamy D. J. and Lewinsohn P. M. [1982], The pleasant events schedule : Studies on reliability, validity, and scale intercorrelation, *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 50(3), p. 363-380.
- Mankiw N. G. [2012], *Principles of Economics*, 6th Edition, South-Western Cengage Learning.
- Michaud C. , Saraiva I. , Henry Y. Et Dodane M. [2003], « Tabac : connaissances, motivations et souhaits de lycéens du Doubs. Réflexions pour la prévention », *Santé publique*, 15(1), p. 69-78.
- Morel A. [2007], « Drogues, plaisirs et politique », *Socio-anthropologie*, (2 p. 3-22.
- Murphy J. G. , Correia C. J. and Barnett N. P. [2007], Behavioral economic approaches to reduce college student drinking", *Addictive Behaviors*, 32(11),p. 2573-2585.
- Newbury-Birch D. , White M. and Kamali F. [2000], Factors influencing alcohol and illicit drug use amongst medical students", *Drug and Alcohol Dependence*, 59(2), p. 125-130.

- Pacula R. L. And Chaloupka F. J. [2001], The effects of macro-level interventions on addictive behavior", *Substance use & misuse*, 36(13), p. 1901-1922.
- Pacula R. L. , Powell D. , Heaton P. , Seigny E. L. [2013], Assessing the effects of medical marijuana laws on marijuana and alcohol use : The devil is in the details, *National Bureau of Economic Research* (No. w19302).
- Parquet P. -J. [1998], *Pour une prévention de l'usage des substances psychoactives : usage, usage nocif, dépendance*, Vanves, CFES.
- De Peretti C. et Leselbaum N. [1996], « Les jeunes et les drogues : réflexions pour la prévention », *Revue française de pédagogie*, (114), p. 29-43.
- Picherot G. , Urbain J. , Dreno L. , Caldagues E. , Caquart M. , Pernel A. -S. et Amar M. [2010], « L'alcoolisation Des Adolescents : Une Précocité Inquiétant ? », *Archives de pédiatrie*, 17(5), p. 583-587.
- Read J. P. , Brown R. A. , Marcus B. H. , Kahler C. W. , Ramsey S. E. , Dubreuil M. E. , Jakicic J. M. and Francione C. [2001], Exercise attitudes and behaviors among persons in treatment for alcohol use disorders », *Journal of Substance Abuse Treatment*, 21(4), p. 199-206.
- Reyna V. F. and Farley F. [2006], Risk and Rationality in Adolescent Decision Making. Implications for Theory, Practice, and Public Policy", *Psychological Science in the Public Interest*, 7(1), p. 1-44.
- Robinson T. E. and Berridge K. C. [1993], The neural basis of drug craving : an incentive-sensitization theory of addiction", *Brain Research Reviews*, 18(3), p. 247-291.
- Snyder, L.B., Hamilton M. A., Mitchelll. W., Kiwanuka-Tondo J., Fleming-Milici F., & Proctor, D. (200), A meta-analysis of the effect of mediated health communication campaigns on behavior change in the United States, *Journal of health communication*, 9(S1), p. 71-96.
- Soriano M. [1995], « Visages de la drogue », *Enfance*, 48(1), p. 115-120.
- Spilka S. et Le Nézet O. [2013], « Alcool, tabac et cannabis durant les « années lycée » », *Tendances, OFDT*, (89), p. 1-8.
- Spilka S. , Le Nézet O. et Beck F. [2015], « Estimations 2014 des consommations de produits psychoactifs à 17 ans », *Note de synthèse OFDT*.
- Tiemann A. R. and Tiemann J. J. [1985], "Cognitive maps of risk and benefit perceptions, in Whipple C. and Covello V. T, (Eds), *Risk Analysis in the Private Sector*, New York, Plenum.

استناد به این مقاله: برومند جزی، شهزاد. (۱۴۰۰). اثر بخشی سیاست های پیشگیری اولیه در بین نوجوانان با لحاظ مزایا و لذت ناشی از مصرف مواد مخدر، پژوهشنامه اقتصادی، ۸۰ (۲۱)، ۱۱۱-۱۴۰.

Journal of Economic Research is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.